

Tanácsos „online” viselkedési formák a veszélyek elkerülése érdekében

Az előző fejezetben a digitális eszközök és az internet használata kapcsán már beszéltünk róla, hogy mire érdemes használni a különböző eszközöket és alkalmazásokat. Fontos viszont a „hogyanról” is szót ejteni, hogy valóban elkerülhesd az „online lét” rád, vagy a környezetedre leselkedő veszélyeit!

A számítógép

A számítógép biztonságos használatához elkerülhetetlen a „naprakész” vírusirtó használata. Ehhez viszont rendszeres online kapcsolat szükséges, hiszen a vírusirtó programok az internetről töltik le a legújabb számítógépes kártevők elleni védekezéshez szükséges frissítéseket. Azért írunk „kártevőt”, mert ezeknek a vírus programoknak több fajtája létezik. Van, amelyik csak apróbb kellemetlenséget okoz, de van olyan is amelyik tönkretesz minden adatot, ami a gépen található, sőt, létezik olyan károkozó program, amelyik magában a számítógépben tesz kárt!

VIGYÁZZ!

Számítógépvírus nem csak az internetről érkezik! Bármilyen külső adathordozóra is rátelepedhet, s arról is képes megfertőzni a gépet. Azaz, a vírusok ellen nem nyújt teljes védelmet az sem, ha nem használod az internetet!

A vírusok mellett az online világ kellemetlen jelensége az is, amikor egy másik online személy behatol a számítógépedre. Az illetéktelen behatolás ellen a tűzfalak nyújtanak védelmet. Ha mindez mégis megtörténik, kiszámíthatatlanok a következmények, hiszen ez olyan, mintha valaki bejutna az otthonodba, s ott szabadon rámozgathatna. Csak rajta múlik, hogy mit cselekszik, elviheti, amit akar!

Mire figyelj internethasználat közben?

Böngészés

Bármerre is jársz az interneten, előfordulhat, hogy veszélyes tartalommal találkozol. Ha vírusos az általad látogatott weblap, a legtöbb esetben a vírusirtód is figyelmeztet! Veszélyt azonban nem csupán a vírusok jelenthetnek! Mindig olvasd el türelmesen, hogy mire kattintasz! Ha nem tudod értelmezni, kérd szüleid, vagy pedagógusaid segítségét!

Ebben a hatalmas „elektronikus könyvtárban” nem csupán gyerekeknek való tartalmakkal találkozhatasz! Ha egy weboldal a belépésnél megkérdezi, hogy elmúltál-e 18 éves, mindig az igazat mondd! A felnőtteknek szóló oldalakon számtalan veszély leselkedhet rád!

Információk weblapokról – keresés

A keresés nagy segítséget nyújthat a mindennapi életben és a tanulásban is. Ne felejtse el ugyanakkor, hogy az internetre napjainkban már bárki feltölthet adatokat! Mindig járj utána, hogy az adott oldal mennyire hiteles! Az is fontos, hogy a kapott információt hogyan használod! A mások által feltöltött anyagok felhasználásánál mindig fel kell tüntetni, hogy honnan származik. Ezt hívjuk a „forrás megjelölésének”. Ha egy iskolai kiselőadásra készülsz, az előadásod végére másold be a hivatkozásokat (linkeket) a címsorból, ahonnan az anyagot gyűjtötted!

Csábítóak az interneten lévő képek is. Vigyázz, mert vannak köztük, amit csak nézhetsz, de nem használhatod, vagyis jogvédett! A legtöbb esetben ezt már a kép keresésekor látni fogod!

Letöltés

A legtöbb internetező gyorsan rájön a letöltés ízére. Ám ez olyan, mintha egy nagyáruházban fizetés nélkül kísétálhatnál a teli kosárral. Természetesen számtalan dolog valóban szabadon „elvihető”, letölthető. Vannak azonban olyan tartalmak is, melyek letöltése „jogsértő”, vagyis büntethető cselekmény! Soha ne felejtse el, bármit csinálsz az interneten, annak nyoma marad, meg lehet nézni merre jártál és mit csináltál!

Játék

Az online játékok között számtalan korosztályodnak megfelelőt találhatsz! Érdemes a valóban biztonságos weblapokat használni. Keress rá az interneten a gyermekbarát honlapokra!

Beszélgetés

Izgalmas dolog az interneten beszélgetni. Már tudjuk, hogy lehet írásban, szóban, és lehet úgy is, hogy közben láthatjuk egymást. Ha ismerőssel beszélgetsz, az olyan, mintha telefonálnál, vagy sms-t küldenél, csak itt az internet előfizetésén kívül nem lesz újabb költsége a szüleidnek. Arra azonban mindenképpen figyelj, hogy telefonon sem hívogatsz

ismeretleneket! Ha játék közben beszédbe elegyednél ismeretlen játékosal, az önmagában még nem baj, de vigyázz, hogy milyen információkat adsz ki magadról! Soha ne áruld el személyes adataidat (pl.: cím, telefonszám, bármilyen információ a családról, otthonodról)! Sohasem tudhatod, hogy az az ismeretlen, akivel játszol, kicsoda valójában! Sajnálatos dolog, de vannak, akik bűncselekményre használják az internetet! Bárki bármilyen furcsa dolgot mond, vagy kérdez, azonnal kérd felnőtt segítségét, ő tudja, mit kell tennie!

Még ismerőssel való beszélgetés során is ügyelj rá, hogy mi látszik a webkamerád által közvetített képen! Soha ne mutass a szobádból túl sokat!

Levelezés

A levelezés egyik veszélyéről, a vírusokról már volt szó. Soha ne nyiss meg olyan csatolmányt, melyet ismeretlentől kaptál! Főleg, ha a levél tartalmából látod, hogy az biztosan nem személyesen neked szól! Izgalmasnak és érdekesnek tűnhetnek azok a körlevelek, melyek kéréseket, felhívásokat tartalmaznak, esetleg veszélyre figyelmeztetnek. Ezek általában azt is szorgalmazzák, hogy küldd tovább minél több embernek! Azonnal töröld, megnyitás nélkül, ha ilyet kapsz, mert a legvalószínűbb, hogy csak adatokat és e-mail címeket gyűjt, aki eredetileg újtára indította a levelet!

Közösségi oldalak

Bármilyen csábítóak a közösségi oldalak, minél fiatalabb vagy, annál veszélyesebbek! Már rögtön a regisztrációnál érdemes gondolkodni, hogy kikkel milyen információt osztasz meg magadról! A lakcímed, telefonszámod soha ne tedd közzé! Mindig tartsd észben, hogy amit ezeken az oldalakon írsz, megosztasz, azt a világon bárki láthatja. Ha képet, videót töltesz fel, mindig gondold végig, hogy nem sért-e valakit azok tartalma! A feltöltésük előtt mindenképpen, szólj előtte a képen, vagy videón szereplő ismerősöknek szándékról, és kérd a beleegyezésüket – lehetőleg írásban!

Mobiltelefon, okostelefonok

Tudtad, hogy telefonokra is egyre több pusztító vírus készül? Ha internetezel, a számítógépnél felsorolt veszélyeket itt is tartsd szem előtt!

Ha alkalmad van okostelefont használni, figyelj, hogy milyen alkalmazást indítasz el! Vannak olyan programok, amelyek használatához

online kapcsolat szükséges! Az sem mindegy, hogy wifit, vagy a mobilinternetet használod! Letöltésekkel, véletlenül elindított frissítésekkel jelentős problémát és kiadást okozhatsz szüleid számára! Inkább a használat megkezdésekor kérj segítséget!

Játékkonzolok, televízió, fényképezőgép, webkamera

Hogy miért kerültek ezek az eszközök egy kupacba? Mert többségük még az online biztonság tekintetében ártalmatlan. Éppen ezért kell különösen odafigyelni, mert ha nem számítasz rá, még nagyobb lehet a veszély! Mind a négy eszköztípus rendelkezik már internetkapcsolatra képes változattal. Ha a kapcsolat létrejön, ugyanazok a veszélyek leselkednek rád, mint a többi online eszköz esetében! Mielőtt használni kezdenéd bármelyiket, járj utána, képes-e online kapcsolatra, s a biztonságos beállításhoz kérd felnőtt segítséget!